

26 de gener de 2021

El secretari del Govern

Acord

del Govern relatiu al compromís de la Generalitat de Catalunya amb la protecció del delta de l'Ebre davant de la regressió que pateix, es reclama a l'Estat l'assumpció de les seves competències i s'ofereix plena col·laboració en les actuacions urgents.

El delta de l'Ebre és un espai fèrtil i valuós, que genera riquesa. Es tracta d'un espai especialment productiu en termes de producció agrària, amb un 65% de la seva superfície dedicada al conreu de l'arròs, però també on la pesca, l'aqüicultura, el marisqueig i la caça tenen una especial significació. Es tracta, també, d'un recurs turístic de primer ordre i d'un espai natural d'alt valor i de rellevància internacional en termes d'hàbitats i d'espècies on la natura i l'activitat humana van íntimament lligades.

El delta de l'Ebre és un espai fràgil i sotmès a una dinàmica de regressió i subsidència. La conca de drenatge de l'Ebre està regulada per uns 190 embassaments, entre els quals destaquen els de Flix, Riba-roja i Mequinensa. Com a resultat d'aquesta regulació, els sediments que hauria d'aportar el riu són retinguts, el delta de l'Ebre ha deixat de créixer i els processos erosius són dominants. S'estima que actualment arriben al Delta menys del 10% (menys de 200.000 Tm/any) dels sediments que hi arribarien sense els embassaments del tram baix (uns 2 M Tm/any).

A la minva en l'aportació de sediments per part del riu s'hi suma l'increment del nivell del mar (s'estima entre 1 i 3 mm/a) per causa del canvi climàtic i el fenomen de subsidència que es veu agreujada per la manca d'aportacions de sediments que afecta a l'acreció. Durant el període 1992-2010 s'han detectat intensitats mitjanes de subsidència de 3 mm/any amb un gradient que va des de valors molt baixos a l'inici del Delta (1 mm/any) fins a valors més elevats a prop de la desembocadura (5-6 mm/any).

Els cabals del riu i l'aportació d'aigua dolça a les llacunes i a les badies també ha disminuït. L'evolució del cabal mitjà anual i de les aportacions d'aigua dolça a l'alçada de Tortosa mostren un descens important durant els darrers 100 anys, amb una reducció superior al 30% si es comparen les dades estadístiques des de la posada en funcionament de l'estació d'aforament amb les obtingudes amb posterioritat a la construcció dels grans embassaments de la conca.

El delta de l'Ebre és un espai protegit pels seus valors naturals. Amb prop de 32.000 ha de superfície, constitueix l'hàbitat aquàtic més extens de Catalunya i presenta una rica diversitat d'ambients. Riu, mar, badies, platges, dunes, salobrars, bosc de ribera, llacunes costaneres, illes fluvials i ullals conformen el seu paisatge natural, i, juntament amb els arrossars, acullen una gran diversitat d'organismes (ocells, peixos, rèptils, amfibis, invertebrats...) adaptats als diferents hàbitats.

L'any 1983, la Generalitat de Catalunya va declarar el Parc Natural del Delta de l'Ebre amb una superfície de 7.802 ha. Posteriorment, mitjançant l'Acord GOV/112/2006, de 5 de setembre, pel

qual es designen zones d'especial protecció per a les aus (ZEPA) i s'aprova la proposta de llocs d'importància comunitària (LIC) i l'Acord GOV/150/2014, de 4 de novembre, declara ZEC els 86 LIC de la regió biogeogràfica mediterrània, incloent-hi la seva part marina, i aprova l'instrument de gestió corresponent, s'ha acabat configurant la inclusió de 12.738 ha terrestres del delta (que inclouen el parc natural) i 35.647 ha marines dins de xarxa Natura 2000.

A banda d'aquestes proteccions, el parc natural també ha estat declarat com a lloc RAMSAR i conforma una de les zones nucli de conservació de la biodiversitat de la Reserva de la Biosfera de terres de l'Ebre.

El Delta és també una destinació turística d'excel·lència –guardó de la Comissió Europea per a destinacions turístiques emergents (sostenibilitat)– i disposa de la Carta Europea de Turisme Sostenible.

Les accions per lluitar contra la regressió del Delta s'han de portar a terme en la seva major part en la zona de domini públic marítim terrestre, on les principals competències corresponen a l'Administració General de l'Estat. Així, la Llei 22/1988, de 28 de juliol, de Costes, estableix que corresponen a l'Administració General de l'Estat les obres i actuacions d'interès general al litoral, entenent com a tals les que es considerin necessàries per la protecció, defensa, conservació i ús del domini públic marítim-terrestre així com les de creació, regeneració i recuperació de platges. A la Generalitat de Catalunya només li correspon, d'acord amb l'article 149.3.d) de l'Estatut d'autonomia de Catalunya l'execució d'obres i actuacions que no siguin d'interès general.

Així mateix, el Ministeri per a la Transició Ecològica i el Repte Demogràfic, a través de la Confederació Hidrogràfica de l'Ebre (CHE), té, també, les competències sobre la planificació i gestió del domini públic hidràulic i, per tant, sobre la regulació de cabals de l'Ebre i la capacitat d'acordar la mobilització dels sediments, elements indispensables per a la gestió sostenible del Delta i la preservació dels seus serveis i valors ambientals i econòmics.

D'acord amb l'article 144 de l'Estatut d'autonomia de Catalunya, corresponen a la Generalitat la competència compartida en matèria de medi ambient i la competència per a l'establiment de normes addicionals de protecció. Aquesta competència inclou, en tot cas, la regulació i la declaració de les figures de protecció, delimitació, planificació i gestió d'espais naturals i d'hàbitats protegits situats a Catalunya, respectant el que disposa l'article 149.1.23 de la Constitució. En conseqüència, la gestió del parc natural del Delta de l'Ebre i de la xarxa Natura 2000 corresponen al Departament de Territori i Sostenibilitat.

En matèria de costes, el Reial Decret 1404/2007, de 29 d'octubre, sobre traspàs de funcions i serveis de l'Administració General de l'Estat a la Generalitat de Catalunya en matèria d'ordenació i gestió del litoral (autoritzacions i instal·lacions marítimes), va traspasar a la Generalitat de Catalunya, entre d'altres, la participació en la planificació i programació de les obres d'interès

general, l'emissió dels corresponents informes sobre la qualificació d'interès general, així com l'execució i gestió d'aquestes obres en els termes del conveni subscrit amb l'Administració General de l'Estat.

En matèria d'inversions en obres d'interès general, el Reial Decret 1387/2008, d'1 d'agost, sobre ampliació de funcions i serveis traspassats a la Generalitat de Catalunya pel Reial decret 1404/2007, de 29 d'octubre, en matèria d'ordenació i gestió del litoral, tenint en compte les funcions concurrents de l'Administració General de l'Estat i de la Generalitat de Catalunya en el domini públic marítim terrestre, va acordar la creació d'una comissió bipartida amb les funcions següents, a més de les que es puguin acordar a través de la mateixa comissió:

- a) La participació, a través de la facultat de proposta o d'informe, en la planificació i la programació de les obres que hagin estat prèviament declarades d'interès general.
- b) La participació, a través de la facultat de proposta o d'informe, en la incorporació de les obres d'interès general a l'annex d'inversions de l'avantprojecte de pressupostos generals de l'Estat de cada any.

Malgrat haver-se demanat en nombroses ocasions, a dia d'avui no s'ha constituït l'esmentada comissió i no s'ha subscrit cap conveni que permeti a la Generalitat de Catalunya la participació en l'execució i la gestió d'obres d'interès general en el Litoral català.

Dins del mapa d'actors, cal destacar la constitució de la Taula de Consens pel Delta. La Taula està formada per la Comunitat General de Regants del Canal de la Dreta de l'Ebre, la Comunitat de Regants Sindicat Agrícola de l'Ebre i els set ajuntaments del delta (Amposta, Deltebre, Sant Carles de la Ràpita, Sant Jaume d'Enveja, Camarles, l'Aldea i l'Ampolla).

El passat 28 de gener de 2020 la Taula de Consens pel Delta va presentar el document de "Bases per un Pla Delta", en el qual s'efectuen propostes d'actuacions consensuades des del territori per fer front a la problemàtica del delta de l'Ebre davant la regressió i la inundació. D'entre les mesures proposades destaquen, a curt termini, la translocació de sorres de les platges i, a llarg termini, la mobilització de sediments al riu Ebre. La Generalitat de Catalunya comparteix bona part del document perquè, a diferència d'altres plantejaments efectuats en el passat d'intervenció dura, els quals no gaudien d'un aval tècnic ni científic suficient, ara planteja solucions raonables, de major consens tècnic, diferenciades per a cada tram de costa (en el Delta es donen situacions molt diverses que exigeixen mesures diverses) i proposa solucions a mig i llarg termini per afrontar el problema de fons de la insuficient aportació de sediments de l'Ebre, sens perjudici que es prevegin intervencions urgents per a protegir la línia de costa.

El Departament de Territori i Sostenibilitat manté un marc de treball permanent amb la Taula de Consens pel Delta, tant a nivell polític com a nivell tècnic, i manté reunions de treball periòdiques, amb assistència ocasional d'alguns responsables de l'Administració General de l'Estat a Catalunya. Nogensmenys, fins el moment actual, no ha estat possible constituir una Comissió

conjunta entre l'Administració General de l'Estat, l'Administració de la Generalitat i la Taula de Consens pel Delta, ni establir un marc de col·laboració per a elaborar conjuntament un Pla per a la protecció del Delta i coordinar les actuacions i inversions de cadascun dels actors, ja que l'Administració General de l'Estat entén que li correspon en exclusiva la planificació i l'execució de les obres encaminades a la protecció, defensa, conservació i ús del domini públic marítim-terrestre així com les de creació, regeneració i recuperació de platges.

El 18 de novembre de 2020 el Ministeri de Transició Ecològica i Repte Demogràfic va fer una presentació del futur Pla per a la Protecció del Litoral del Delta de l'Ebre. La proposta presenta actuacions estructurals, de mobilització de sediments als rius, però també a curt termini d'aportació de sorra als punts més fràgils de la línia de costa. No obstant, proposa recular la zona de domini públic marítim terrestre per defensar-la millor, cosa que ha generat l'oposició del territori. Hores d'ara, el Ministeri encara no ha facilitat el contingut concret del pla ni l'ha sotmès a consulta pública i institucional.

Per altra banda, en aquests moments, l'Administració General de l'Estat, a través de la Confederació Hidrogràfica de l'Ebre (CHE), està tramitant el Pla hidrològic de l'Ebre per al període 2021-2027 d'acord amb la normativa europea i estatal. Aquest és l'instrument en el qual s'ordenen els usos i gestió de l'aigua, que ha de ser compatible amb la preservació i/o assoliment del bon estat de les masses d'aigua, i es planifiquen els escenaris de futur. És a dir, és un instrument essencial per permetre compatibilitzar els usos de l'aigua de l'Ebre i la seva regulació aigües amunt amb la preservació del Delta i dels seus serveis i valors ambientals i econòmics. La preservació d'aquests serveis i valors requereix la mobilització de sediments i l'acreció de la plana deltaica per mitigar els efectes de la subsidència i regressió, i fer front a la pujada del nivell del mar fruit dels efectes del canvi climàtic. La CHE ha realitzat un primer procés participatiu per a la revisió del pla de conca de tercer cicle (2021-2027), el debat de l'Esquema de Temes Importants (ETI), en el qual la Generalitat de Catalunya (DTES-ACA) ha presentat diverses al·legacions, la majoria de les quals sense una resposta satisfactòria, en especial en aquells temes més rellevants que afecten a la protecció del delta de l'Ebre (estudi d'un programa i prova pilot de mobilització de sediments al tram final de la conca, revisió dels cabals ecològics en l'escenari de canvi climàtic, millora de la qualitat del riu, etc.), que no s'han recollit per a ser considerades en la imminent revisió del Pla de conca de l'Ebre 2021-2027. En el mateix sentit, tampoc s'han tingut en compte les al·legacions aportades per la Taula de Consens pel Delta.

Finalment, en compliment de la Resolució 744/XI, de 5 de juliol de 2017, del Parlament de Catalunya, sobre la realització d'actuacions científiques, legislatives i jurídiques per a mobilitzar els sediments retinguts als embassaments de la conca de l'Ebre, es va posar en funcionament el Grup sobre els sediments de la conca de l'Ebre. Es tracta d'un grup de treball amb participació de l'Administració de la Generalitat de Catalunya, diverses Universitats, la Plataforma de Defensa de l'Ebre, la plataforma Campanya pels Sediments de l'Ebre i la Taula de Consens pel Delta. Aquest grup impulsa diverses accions com són impulsar davant dels grups parlamentaris del

Congrés el compliment de les Proposicions No de Llei aprovades, portar a terme la recopilació i l'anàlisi de tots els treballs científics i tècnics duts a terme fins ara a l'àmbit del Delta i instar al Ministeri per a la Transició Ecològica i el Repte Demogràfic que vetlli pel control dels mecanismes de desguàs de les preses, tal i com marca la legislació actual.

Malgrat que hi ha un consens en el sentit que les solucions a la problemàtica descrita han de ser estructurals i a llarg termini, totes les parts implicades coincideixen a que cal gestionar les situacions d'emergència. A finals de novembre de 2020 la Taula de consens pel Delta va avançar al Departament de Territori i Sostenibilitat una "Proposta d'actuació d'emergència en el front litoral del delta de l'Ebre". Aquesta proposta va ser tramesa a la Direcció General de la Costa i el Mar del Ministeri demanant la declaració d'emergència de les actuacions previstes en el document i oferint recursos econòmics per col·laborar en l'execució de les mateixes, proposta que no ha estat acceptada pel Ministeri, que ha considerat que li correspon a ell la planificació i l'execució de les actuacions de defensa del litoral en el domini públic. Això no obstant, ha obert la porta a que la Generalitat de Catalunya, en exercici de les seves competències sobre preservació de la biodiversitat i dels espais protegits, porti a terme l'execució de determinats projectes si són necessaris per a la preservació dels hàbitats o les espècies, afegint que aquests projectes han de ser aprovats prèviament pel Ministeri.

Per tot això, a proposta del conseller de Territori i Sostenibilitat, el Govern

Acorda:

—1 Declarar el ferm compromís de la Generalitat de Catalunya amb la protecció del delta de l'Ebre contra la regressió que pateix i amb el manteniment, en la mesura del possible, de la seva morfologia actual. Tot i que es reconeix que la solució al problema de fons és estructural i a llarg termini i ha de tenir com a base la mobilització dels sediments del riu, es considera imprescindible, també, actuar a curt termini en el reforçament del front litoral del Delta i en l'adopció d'accions per fer front a les situacions d'emergència.

—2 Instar l'Administració General de l'Estat que, en exercici de les seves competències en matèria de protecció de la costa i del litoral i de planificació hidrològica en la conca de l'Ebre:

- a) Adopti les mesures d'emergència oportunes per tal de reforçar el front litoral del delta de l'Ebre per defensar-lo dels embats marins.
- b) Aprovi, amb la participació de la Generalitat de Catalunya i de la Taula de Consens pel Delta, el Pla de protecció del Delta de l'Ebre, que ha de contenir les mesures estructurals necessàries per evitar la regressió del Delta.

c) Incorpori en el pla hidrològic de l'Ebre per al període 2021-2027 les garanties per mantenir el cabal adequat del riu en la seva desembocadura i les mesures adequades per a la mobilització dels sediments.

—3 Requerir l'Administració General de l'Estat la constitució d'una comissió mixta amb la Generalitat de Catalunya i la Taula de Consens pel Delta per a coordinar les actuacions que es prevegin en el Pla de protecció del Delta de l'Ebre.

—4 Manifestar la disposició de la Generalitat de Catalunya per col·laborar en l'execució de les actuacions planificades per l'Estat per a la protecció del Delta i per aportar recursos humans i econòmics suplementaris que permetin accelerar la resposta a l'actual situació d'emergència.

—5 Sol·licitar formalment a l'Administració General de l'Estat, d'acord amb el que preveuen els Reials Decrets de traspassos en matèria de litoral 1404/2007, de 29 d'octubre, i 1387/2008, d'1 d'agost, la formalització d'un conveni de col·laboració entre ambdues administracions per tal de fer front a les actuacions urgents i necessàries per executar les tasques de reforçament del litoral i reparació dels efectes de les llevantades.

—6 A la vista dels danys causats al delta de l'Ebre pel temporal associat a la tempesta Filomena:

a) Sol·licitar a l'Administració General de l'Estat la declaració d'emergència de les obres necessàries per reparar els efectes del temporal Filomena sobre el delta de l'Ebre i la mobilització de 500.000 m3 de sorres per restaurar i reforçar el front litoral davant dels embats del mar.

b) Expressar la voluntat de cofinançar, mitjançant conveni, les actuacions que acordin dur a terme ambdues administracions per portar a terme una intervenció estructural sobre el litoral del delta de l'Ebre que tingui capacitat per suportar futurs temporals.

—7 Fer palès el compromís del Govern a seguir defensant els cabals d'aigua del riu Ebre i la mobilització de sediments en el marc del Pla hidrològic de l'Ebre que està tramitant l'Administració General de l'Estat i la Confederació Hidrogràfica de l'Ebre.

—8 Iniciar la redacció del Pla de protecció del medi natural i del paisatge del Parc natural del Delta de l'Ebre i revisar l'instrument de gestió de l'espai xarxa Natura 2000 Delta de l'Ebre en el marc de les competències que la Generalitat de Catalunya té atribuïdes en matèria de conservació de la natura.